

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

**PAŽYMA
DĖL SEIMO KONTROLIERĖS INICIATYVA
PRADĖTO TYRIMO
DĖL VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS PAREIGŪNŲ
VEIKSMŲ (NEVEIKIMO) ĮGYVENDINANT SAUGAUS EISMO ORGANIZAVIMO
FUNKCIJĄ**

2022 m. liepos 12 d. Nr. 4D-2022/2-324
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 13 straipsnio 3 dalimi, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Konstitucijos 73 straipsnį ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 3 straipsnį, nusprendė: pradėti tyrimą savo iniciatyva dėl Vilniaus miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) įgyvendinant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytą savarankiškąją (Konstitucijos ir įstatymų nustatytą (priskirtą) savivaldybių funkciją – saugaus eismo organizavimas, t. y. organizuojant saugų eismą Talino gatvėje (ties Rygos viaduku).

Pagrindas pradėti tyrimą savo iniciatyva yra Seimo kontrolierių įstatymo 13 straipsnio 3 dalis, kurioje nustatyta, kad, jeigu skundas yra gautas žodžiu, telefonu arba Seimo kontrolierius nustatė pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeistų žmogaus teisių ir laisvių požymių iš visuomenės informavimo priemonių bei kitų šaltinių, Seimo kontrolierius gali pradėti tyrimą savo iniciatyva.

Šiuo atveju Seimo kontrolierė tyrimą pradeda atsižvelgdama į interneto svetainės www.lrt.lt 2022 m. vasario 10 d. straipsnyje „Buivydiškių gyventojai jaučiasi atskirti sostinės Vakarinio aplinkkelio: savivaldybės sprendimų laukia jau 7 metus“ paskelbtą informaciją: „[...] problemos nesibaigia ir Vilniaus miesto pusėje. Jo teigimu, Buivydiškių bendruomenė jau ne vienus metus kelia probleminės Talino gatvės klausimą. Gyventojai ne kartą atkreipė miesto valdžios dėmesį, kad minėtoje gatvėje taip pat trūksta šaligatvių bei perėjų.“

„Gatvė labai intensyvi, o kaip ją pereiti? Ypač sudėtinga vaikams, nes daug jų iš namų kvartalų kairėje aplinkkelio pusėje turi pasiekti mokyklas ir darželius Justiniškėse. Vaikai eina šalikele, grioviais, o paskui turi nelegaliai pereiti intensyvią gatvę, kurioje nėra perėjų“ [...]“ (<https://www.lrt.lt/naujienos/eismas/7/1610498/buivydiskiu-gyventojai-jauciasi-atskirti-sostines-vakarinio-aplinkkelio-savivaldybes-sprendimu-laukia-jau-7-metus>).

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

2. Seimo kontrolierė dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir Vilniaus apskrities vyriausiąją policijos komisariatą.

3. Iš Savivaldybės administracijos pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

3.1. „[...] Talino gatvė yra įtraukta į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių sąrašą, patvirtintą Savivaldybės [...] tarybos 2018 m. kovo 21 d. sprendimu Nr. 1-1424 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės vietinės reikšmės kelių sąrašo tvirtinimo“ (gatvės kategorija – D1);

3.2. „[...] pėsčiųjų perėjos įrengiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2020 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 3-487 patvirtintomis Pėsčiųjų perėjimo per kelius ir gatves organizavimo taisyklėmis, kuriose nurodytos pėsčiųjų perėjų įrengimo / atnaujinimo sąlygos, apribojimai, parametrai ir kiti reikalavimai.

Norint Talino gatvėje įrengti pėsčiųjų perėją (nežymėtą, nereguliuojamą pėsčiųjų perėją ar kt. perėjimo būdas priklauso nuo pėsčiųjų ir transporto srautų), reikalinga kompleksinė infrastruktūros plėtra paklojant lietaus nuotekų inžinerinius tinklus, įrengiant pėsčiųjų takus abipus gatvės ir kt. Šie pakeitimai gali būti atliekami tik pagal parengtą Talino gatvės rekonstrukcijos ar kapitalinio remonto projektą. [...] šioje gatvėje vyksta pavieniai eismo srautai, jau yra įrengti iškilūs trapecinės formos greičio mažinimo kalneliai (3 vnt.), kurie pritaikyti nežymėtam pėsčiųjų perėjimui per gatvę“.

3.3. „[...] Savivaldybė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 8 dalimi, 11 straipsnio 1, 2, 7 dalimis ir atsižvelgdama į eismo įvykių statistinius duomenis (pagal šiuos duomenis sudaromas „juodųjų dėmių“ žemėlapis bei nustatomos avaringiausios sankryžos, gatvių ruožai) taiko infrastruktūrines ir technines eismo reguliavimo priemones. Pagal iš policijos gaunamus įskaitinių eismo įvykių duomenis Talino gatvėje nėra nustatytų sankryžų ar ruožų, kuriuose būtų įvykę įskaitiniai eismo įvykiai“.

„Savivaldybė nuolat vykdo eismo srautų stebėseną ir jų pokyčius. Palyginus eismo srautus 2016 m. (Vilniaus miesto bendrasis planas vidutinis 560 aut./val.) ir 2022 m. kovo mėnesį (vidutinis 499 aut./val.) matyti, kad jie sumažėjo. Išsamesnė informacija <https://judu.lt/kita-informacija/atviri-duomenys/>. Talino gatvėje vyksta pavieniai eismo srautai, o koncentruotų pėsčiųjų srautų nenustatyta“;

3.4. „Saugesnėms eismo sąlygoms užtikrinti Savivaldybė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 4 straipsnio 3 punktu, Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 8 dalimi, 11 straipsnio 1, 2, 7 dalimis, statybos techniniu reglamentu STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, Pėsčiųjų perėjimo per kelius ir gatves organizavimo taisyklėmis ir kitais teisės aktais bei norminiais dokumentais, miesto gatvėse nuolat įrengia eismo saugumo priemones (kelio ženklus, horizontalųjį ženklinimą, greičio mažinimo kalnelius ir kt.), rengia gatvių statybos, rekonstravimo projektus. Talino gatvėje pritaikytos šios eismo saugumo priemonės:

– 2016 m. gruodžio mėn. leistinas važiavimo greitis sumažintas iki 30 km/val. (įrengti kelio ženklai KET Nr. 329 (30) „Ribotas greitis“ [...],

– 2016 m. gruodžio mėn. uždraustas krovinio transporto eismas (įrengti kelio ženklai KET NR. 304 „Krovinių automobilių eismas draudžiamas“) [...],

– iš asfaltbetonio dangos įrengti trys trapecinės formos greičio mažinimo kalneliai (pažymėti kelio ženklais KET Nr. 151 „Greičio mažinimo priemonė, paženklinanti horizontaliuoju ženklinimu KET 1.25 „Šachmatų tvarka išdėstyti langeliai, žymi greičio mažinimo priemones, įrengtas važiujamojoje dalyje“). Greičio mažinimo kalneliai ties Talino g. 41, 43 namais iš guminių segmentų (įrengti 2016 m. [...]) 2017 m. buvo rekonstruoti į trapecinės formos kalnelius iš asfalto dangos (pagal darbų užsakymą [...]). Greičio mažinimo kalnelis iš guminių segmentų (įrengtas 2017

m. [...]) 2021 m. lapkričio mėn. buvo rekonstruotas į trapecinės formos kalnelį iš asfalto dangos (pagal schemą, [...]),

– 2016 m. gruodžio mėn. įrengti įspėjamieji kelio ženklai KET Nr. 128 „Pėstieji“, vairuotojus įspėjantys apie kelio ruožą, kuriuo važiuojamąja dalimi (kelkraščiu) skersai arba išilgai kelio vaikšto pėstieji [...],

– 2017 m. įrengtas Talino gatvės apšvietimas pagal techninį projektą „Talino gatvės apšvietimo techninis projektas“ Nr. VP16.230 [...].“

„[...] minėtos techninės eismo reguliavimo priemonės yra pakankamos užtikrinti saugias eismo sąlygas ir vykdoma nuolatine jų priežiūra. [...].“

3.5. Savivaldybės administracija 2022 m. birželio 3 d. raštu Nr. A51-79258/22(3.3.2.26E-EIS) kreipėsi į „[...] Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos skyrių dėl eismo kontrolės Talino gatvėje“;

3.6. „Kelių eismo taisyklės (toliau – KET) nustato eismo keliais tvarką visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 13 dalį „eismo dalyvis – kelių eisme dalyvaujantis asmuo (vairuotojas, pėsčiasis, keleivis)“. KET III skyriaus 5 punkte nurodyta, kad eisme dalyvaujantys eismo dalyviai privalo išmanyti Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, mokėti KET ir jų laikytis. KET VI skyriaus reikalavimai nurodo pėsčiųjų pareigas, kur pagal 42 punktą „Į kitą važiuojamosios dalies pusę pėstieji privalo eiti tik pėsčiųjų (taip pat požeminėmis ir esančiomis virš kelio) perėjomis, o kur jų nėra, – sankryžose pagal šaligatvių arba kelkraščių liniją. Pėstieji neturi peržengti perėjos ribų. Kai matomumo zonoje perėjos ar sankryžos nėra, leidžiama eiti stačiu kampu į abi puses gerai apžvelgiamose vietose, tačiau tik įsitikinus, kad eiti saugu. Rekomenduojama, kad tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui pėstieji, eidami į kitą važiuojamosios dalies pusę, neštūsi šviečiantį kitiems eismo dalyviams matomą žibintą arba vilkėtų ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba būtų prie drabužių prisisegę kitiems eismo dalyviams matomoje vietoje atšvaitą.“, 44 punktą „Įžengti į važiuojamąją dalį pėstiesiems leidžiama tik po to, kai jie įvertina atstumą iki artėjančių transporto priemonių ir jų greitį ir įsitikina, kad tai saugu. Pėstieji, prieš įžengdami į važiuojamąją dalį ir eidami ja, turi vengti bet kokių veiksmų (naudotis mobiliojo ryšio priemonėmis ir panašiai), kurie atitrauktų jų dėmesį nuo aplinkos ir eismo situacijos kelyje stebėjimo ir trukdytų įsitikinti, kad eiti saugu“;

3.7. šiuo metu yra rengiamas „Helsinkio gatvės atkarpos nuo Rygos viaduko iki žemės sklypo (kadastrą Nr. 010101674174), Vilniuje, statybos projektas“ (informacija pateikta interneto svetainėje (<https://citify.eu/lt/helsinkio-g-atkarpa-iki-rygos-viaduko/>), kurio aiškinamajame rašte nurodyta: „Projektuojama gatvė priskiriama D kategorijos gatvei, važiuojamąją dalį sudaro dvi eismo juostos (po vieną kiekviena kryptimi), vienoje pusėje projektuojamas betoninių plytelių šaligatvis su betoninėmis trinkelėmis ties suprojektuotu privažiavimo keliu, kitoje pusėje projektuojama šoninė skiriamoji juosta, už jos – dviračių takas, už jo, iki sankryžos projektuojamas šaligatvis. [...]. Transporto priemonių eismas reguliuojamas ir eismo saugumas užtikrinimas vertikaliaisiais kelio ženklais, horizontaliuoju ženkliniu bei techninėmis eismo saugumo priemonėmis – iškiliaja sankryža.“

„[...] Helsinkio gatvės atkarpos iki Rygos viaduko nėra patvirtintas statybos projektas ir šiam projektui nėra išduotas statybą leidžiantis dokumentas.“

3.8. „Dėl Talino gatvės ir Helsinkio gatvės jungties (ties viaduku) projektavimo paaiškiname, kad Helsinkio gatvės trasoje yra suformuotas žemės sklypas (kad. Nr. 0101/0167:4317), kuris priklauso Lietuvos Respublikai. Savivaldybės administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyrius 2022-04-15 raštu Nr. A51-51032 (3.3.2.26E-ŽEM) kreipėsi į Nacionalinę žemės tarnybą [prie Žemės ūkio ministerijos] [toliau vadinama – NŽT] su prašymu išformuoti šį žemės sklypą. Helsinkio gatvės atkarpos nuo viaduko iki Talino g. statybos projektavimo darbai prasidėtų po žemės sklypo (kad. Nr. 0101/0167:4317) išformavimo.“

„Savivaldybės administracija sprendimo dėl žemės sklypo (kadastrą Nr. 0101/0167:4317) išformavimo iš NŽT Vilniaus miesto skyriaus nėra gavusi, tačiau patikrinus Nekilnojamojo turto kadastrą ir registro duomenis nustatyta, kad žemės sklypas (kadastrą Nr. 0101/0167:4317) NŽT

teritorinio skyriaus vedėjo 2022 m. gegužės 18 d. sprendimo Nr. 49SK-1138-(14.49.109 E.) pagrindu yra išformuotas ir išregistruotas iš Nekilnojamojo turto kadastro ir registro.

Helsinkio gatvės atkarpos nuo Rygos viaduko iki Talino gatvės statybos projektavimo darbus pradėsime parinkdami projektuotoją dalyvaujant atnaujintu varžymosi būdu.“

„[...] projektuojant Helsinkio gatvės atkarpos nuo Rygos viaduko iki Talino gatvės atkarpa bus tęsiami Helsinkio gatvės atkarpos iki Rygos viaduko projekto sprendiniai. Taip pat bus suprojektuota Helsinkio ir Talino gatvių sankryža užtikrinant saugų pėsčiųjų ir dviratinkų eismą“.

„Kada planuojame įgyvendinti Helsinkio gatvės atkarpos nuo Rygos viaduko iki Talino gatvės statybos projektą, šiuo metu atsakyti negalime. Kai tik bus parengtas techninis projektas ir gautas statybą leidžiantis dokumentas, bus organizuojamas viešasis pirkimas statybos darbams atlikti. Vilniaus miesto savivaldybė dės visas pastangas, kad kuo greičiau būtų nutiesta jungtis ir paleistas automobilių eismas per Rygos viaduką.“

3.9. „Savivaldybės užsakymu parengtas Šiaurinės gatvės nuo Vilniaus Vakarinio aplinkkelio iki Fabijoniškių gatvės statybos projektas.“

„[...] šias metais numatoma gauti Šiaurinės gatvės statybą leidžiantį dokumentą ir tada organizuoti jos statybą. Tada Talino gatvė taps akligatviu, automobilių srautai persiskirstys ir šioje gatvėje nevyks intensyvus eismas.“

4. Iš Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos skyriaus pateiktos informacijos nustatyta:

4.1. „[...] Vilniaus apskrities VPK Kelių policijos skyriaus (toliau – Vilniaus aps. VPK KPS) pareigūnai reaguodami į Savivaldybės administracijos Eismo organizavimo skyriaus prašymą [2022 m.] birželio mėn. 10 ir 13 dienomis vykdė eismo kontrolę Talino gatvėje. Kontrolės metu Kelių eismo taisyklių pažeidimų neužfiksuota, eismas vyko sklandžiai“;

4.2. „Remdamiesi Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 5 str. bei LR [Lietuvos Respublikos] saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 str. 9 d. nuostatomis, Vilniaus aps. VPK KPS pareigūnai kasdien vykdo nuolatinę saugaus eismo priežiūrą. Eismo saugumo priežiūra ir kontrolė yra vienas iš prioritetinių, kasdien įgyvendinamų Lietuvos policijos uždavinių. Vilniaus aps. VPK KPS reaguoja į visas išreikštas pastabas, galinčias prisidėti prie eismo saugumo didinimo, todėl vykdydami kasdienę eismo saugumo priežiūrą ir kontrolę būtinai atkreipsime dėmesį ir į eismo kontrolę Talino gatvėje.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos teisės aktai

5.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

– 3 *straipsnis* – „Seimo kontrolierių veiklos tikslai: 1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; 2) skatinti pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms, atliekant nacionalinės žmogaus teisių institucijos funkcijas.“

5.2. Vietos savivaldos įstatymo:

– 6 *straipsnis* – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: 32) savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas.“

5.3. Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo:

5.3.1. 10 *straipsnis* – „8. Užtikrindamas eismo saugumą, savivaldybės administracijos direktorius: 3) sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose“;

5.3.2. 11 *straipsnis* – „1. [...] Savivaldybės [...] – kelių savininkai ar valdytojai, atlikdami priskirtąsias funkcijas, užtikrina vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse saugias eismo sąlygas, įgyvendindami juose eismo saugumo priemones. 2. Eismo saugumo priemonės įgyvendinamos projektuojant, tiesiant, rekonstruojant, taisant (remontuojant) ir prižiūrint kelius, vadovaujantis

Lietuvos kelių projektavimo normatyviniais dokumentais, Lietuvos Respublikos standartais ir kitais normatyviniais teisės aktais. [...]. 7. Kelio savininkas (valdytojas) privalo: 1) užtikrinti, kad kelias būtų tinkamas transporto priemonių ir pėsčiųjų eismui bei atitiktų teisės aktų reikalavimus; [...].“

5.4. Kelių įstatymo:

5.4.1. 2 *straipsnis* – „3. Gatvė – kelias ar atskiras jo ruožas, esantis miesto ar kaimo gyvenamojoje vietovėje, paprastai turintis pavadinimą. [...]; 5. Kelias – inžinerinis statinys, skirtas transporto priemonių ir pėsčiųjų eismui. [...]“;

5.4.2. 4 *straipsnis* – „1. Keliai nuosavybės teise priklauso valstybei, savivaldybėms, fiziniams ar juridiniams asmenims. [...]. 3. Vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o vidaus keliai – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims“

5.4.3. 6 *straipsnis* – „4. Vietinės reikšmės kelių sąrašus tvirtina savivaldybių tarybos“.

6. Pėsčiųjų perėjimo per kelius ir gatves organizavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2020 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 3-487 (toliau vadinama – Taisyklės) :

6.1. 23 *punktas* – „Atnaujinamos esamos arba įrengiamos naujos pėsčiųjų perėjos įrengimo vieta kartu su eismo intensyvumo kriterijais (žr. Taisyklių III skyrių) turi atitikti šiuos eismo saugos kriterijus: 23.9. abipus gatvės yra pėsčiųjų eismo infrastruktūros tęsiniai: šaligatviai, pėsčiųjų takai ar pėsčiųjų ir dviračių takai“;

6.2. 24 *punktas* – „Pėsčiųjų perėjai įrengti ar atnaujinti būtinų sąlygų patikros lapas pateiktas 1 priede“;

6.3. 1 *priedas* – „Pėsčiųjų perėjos įrengimo ar atnaujinimo sąlygų patikros lapas: Svarstoma dėl pėsčiųjų perėjos įrengimo ar atnaujinimo; Ar vieta yra gyvenvietėje? Ar vietos matomumas yra pakankamas pagal Taisyklių IX skyriaus pirmąjį skirsnį?; Ar leistinas arba faktinis važiavimo greitis toje vietoje yra nuo 30 iki 50 km/h įskaitytinai?; Ar vieta yra B, C arba D kategorijos gatvėje?; Ar pėstiesiems iki kitos gatvės pusės, iškiliosios saugos salelės ar skiriamosios juostos reikės pereiti ne daugiau kaip dvi eismo juostas (įskaitant posūkių, lėtėjimo, greitėjimo ir maršrutiniam transportui skirtas eismo juostas)? Ar pėstiesiems iki kitos gatvės pusės be iškiliosios saugos salelės ar skiriamosios juostos reikės pereiti ne platesnę kaip 8,5 m važiuojamąją kelio dalį?; Ar pėstiesiems iki iškiliosios saugos salelės ar skiriamosios juostos reikės pereiti ne platesnę kaip 7,0 m važiuojamąją kelio dalį? Ar pėstiesiems iki kitos gatvės pusės iš viso reikės pereiti ne daugiau kaip keturias eismo juostas (įskaitant posūkių, lėtėjimo, greitėjimo ir maršrutiniam transportui skirtas eismo juostas)? Ar abipus gatvės yra pėsčiųjų eismo infrastruktūros tęsiniai: šaligatviai, pėsčiųjų takai ar pėsčiųjų ir dviračių takai?; Pėsčiųjų perėjos virš kelio, požeminės ar šviesoforais reguliuojamos perėjos nėra arčiau kaip 100 m atstumu?; Ar vieta yra gatvės ruože be koordinuoto veikimo šviesoforų postų („žaliosios bangos“)?; Ar vieta nėra sankryžoje, kurioje pagrindinis kelias keičia kryptį?; Ar pėsčiųjų perėja bus apšviesta bendroju gatvės arba kryptiniu pėsčiųjų perėjos apšvietimu?“

Pastaba. Jeigu atsakymas į klausimą yra neigiamas, pėsčiųjų perėją įrengti ar atnaujinti draudžiama – turi būti taikoma kita perėjimo organizavimo priemonė.“

Tyrimo išvados

7. Apibendrinus tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą (pažymos 5–6 punktai), susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) įgyvendinant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytą savarankiškąją (Konstitucijos ir įstatymų nustatytą (priskirtą) savivaldybių funkciją – saugaus eismo organizavimas, t. y. organizuojant saugų eismą Talino gatvėje (ties Rygos viaduku), konstatuotina:

7.1. Kelių įstatymo 4 straipsnio 1 dalis reglamentuoja, kad keliai nuosavybės teise priklauso valstybei, savivaldybėms, fiziniams ar juridiniams asmenims, o pagal minėto straipsnio 3 dalį, vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms. Vietinės

reikšmės kelių sąrašus, vadovaujantis Kelių įstatymo 6 straipsnio 4 dalimi, tvirtina savivaldybių tarybos (pažymos 5.4.2, 5.4.3 papunkčiai).

Pažymėtina, kad Talino g. yra įrašyta į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių sąrašą ir priskirta D1 gatvės kategorijai (pažymos 3.1 punktą);

7.2. pagal Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punktą (pažymos 5.2 punktą) ir Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 8 dalies 3 punktą, 11 straipsni 1, 2 dalis (pažymos 5.3.1, 5.3.2 papunkčiai), savivaldybė vykdo saugaus eismo organizavimo funkciją, o atlikdama šią funkciją savivaldybės administracija (administracijos direktorius): sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose; užtikrina vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse saugias eismo sąlygas; įgyvendina juose eismo saugumo priemones projektuojant, tiesiant, rekonstruojant, taisant (remontuojant) ir prižiūrint kelius.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1 punktą reglamentuoja, kad kelio savininkas privalo užtikrinti, kad kelias būtų tinkamas transporto priemonių ir pėsčiųjų eismui bei atitiktų teisės aktų reikalavimus (pažymos 5.3.2 papunktis).

Pėsčiųjų perėjimo per kelius ir gatves organizavimo taisyklių 23.9 punkte reglamentuojama, jog tam, kad būtų galima įrengti naują pėsčiųjų perėją, įrengimo vieta kartu su eismo intensyvumo kriterijais turi atitikti eismo saugos kriterijus, t. y. abipus gatvės turi būti įrengti pėsčiųjų eismo infrastruktūros tęsiniai: šaligatviai, pėsčiųjų takai ar pėsčiųjų ir dviračių takai, vieta turi būti apšviesta bendruoju gatvės ar kryptiniu pėsčiųjų perėjos apšvietimu (pažymos 6 punktą). Pagal Taisyklių 24 punkto 1 priedo nuostatas, sprendžiant pėsčiųjų perėjos įrengimo ar atnaujinimo klausimą yra pildomas būtinų sąlygų patikros lapas, kuriame pateikti klausimai (pvz.: Ar abipus gatvės yra pėsčiųjų eismo infrastruktūros tęsiniai: šaligatviai, pėsčiųjų takai ar pėsčiųjų ir dviračių takai?); ir jeigu atsakymas bent į vieną iš klausimų yra neigiamas, pėsčiųjų perėją įrengti ar atnaujinti draudžiama (pažymos 6.3 punktą).

Talino gatvėje nėra įrengta šaligatvių, todėl vadovaujantis Taisyklių 23.9 punktu, šioje gatvėje šiuo metu nėra galimybės įrengti pėsčiųjų perėjos (nežymėtos, nereguliuojamos pėsčiųjų perėją ar kt.). Norint Talino gatvėje įrengti pėsčiųjų perėją, kaip pažymėjo Savivaldybės administracija, reikalinga įrengti pėsčiųjų takus abipus gatvės, lietaus nuotekų inžineriniai tinklai, kurių įrengimui turėtų būti rengiamas Talino gatvės rekonstrukcijos (kapitalinio remonto) projektas (pažymos 3.2 punktą), tačiau įgyvendinus Šiaurinės gatvės projektą (Šiaurinės gatvės nuo Vilniaus Vakarinio aplinkkelio iki Fabijoniškių gatvės statybos projektas), Talino gatvė taps akligatviu, automobilių srautai persiskirstys ir šioje gatvėje nevyks intensyvus eismas (pažymos 3.9 punktą).

Savivaldybės administracija, sprendama saugaus eismo užtikrinimo klausimą Talino gatvėje, ėmėsi šių veiksmų: 2016 m. gruodžio mėn. leistino važiavimo greitį sumažino iki 30 km/val. (įrengtas kelio ženklai KET Nr. 329 (30) „Ribotas greitis“); uždraudė kroviniu transporto eismą (įrengtas kelio ženklai KET NR. 304 „Krovinių automobilių eismas draudžiamas“); įrengė įspėjamąjį kelio ženklą KET Nr. 128 „Pėstieji“, vairuotojus įspėjantį, jog kelio ruože važiuojamąja dalimi (kelkraščiu) skersai arba išilgai kelio vaikšto pėstieji; 2016 – 2017 metais iš asfaltbetonio dangos įrengė tris trapecinės formos greičio mažinimo kalnelius (pažymėti kelio ženklais KET Nr. 151 „Greičio mažinimo priemonė, paženklininti horizontaliuoju ženklinimu KET 1.25 „Šachmatų tvarka išdėstyti langeliai, žymi greičio mažinimo priemonės, įrengtas važiuojamojoje dalyje“). Greičio mažinimo kalneliai ties Talino g. 41, 43 namais iš guminių segmentų 2017 ir 2021 metais buvo rekonstruoti į trapecinės formos kalnelį iš asfalto dangos; 2017 m. įrengė Talino gatvės apšvietimą (pažymos 3.4 punktą).

Savivaldybės administracija pateikė nuomonę, kad pirmiau minėtos techninės eismo reguliavimo priemonės yra pakankamos užtikrinti saugias eismo sąlygas Talino gatvėje bei pažymėjo, kad Savivaldybė nuolat vykdo eismo srautų stebėseną ir jų pokyčius, Talino gatvėje „koncentruotų pėsčiųjų srautų nenustatyta“, „Talino gatvėje nėra nustatytų sankryžų ar ruožų, kuriuose būtų įvykę įskaitiniai eismo įvykiai“ (pažymos 3.3, 3.4 punktai).

Pažymėtina, kad Vilniaus aps. VPK KPS pareigūnai 2022 m. birželio mėn. 10 ir 13 dienomis vykdė eismo kontrolę Talino gatvėje, kurios metu Kelių eismo taisyklių pažeidimų neužfiksuota, eismas vyko sklandžiai (pažymos 4.1 punktą).

7.3. Savivaldybės administracija nurodė, jog siekia, kad kuo greičiau būtų nutiesta jungtis ir paleistas automobilių eismas per Rygos viaduką, t. y. šiuo metu (Seimo kontrolierės tyrimo atlikimo metu) yra rengiamas „Helsinkio gatvės atkarpos nuo Rygos viaduko iki žemės sklypo (kadastro Nr. 010101674174), Vilniuje, statybos projektas“ (toliau vadinama – Projektas) (statybą leidžiantis dokumentas dar nėra išduotas), pagal kurį projektuojama dviejų eismo juostų D kategorijos gatvė, su šaligatviu ir dviračio taku (pažymos 3.7 punktas); kreipėsi į NŽT dėl valstybinės žemės sklypo (kad. Nr. 0101/0167:4317), reikalingo Helsinkio gatvės atkarpos nuo Rygos viaduko iki Talino gatvės statybai, išformavimo; projektuojant minėtą gatvės atkarpą bus Projekto sprendiniai, taip pat bus suprojektuota Helsinkio ir Talino gatvių sankryža užtikrinant saugų pėsčiųjų ir dviratininkų eismą (pažymos 3.8 punktas).

8. Atsižvelgiant į tai, kad:

8.1. nėra pagrindo teigti, kad Savivaldybės administracija, įgyvendindama Vietos savivaldos įstatyme nustatytą funkciją – saugaus eismo organizavimo, nesiėmė jokių veiksmų dėl saugaus eismo užtikrinimo Talino gatvėje. Pažymėtina, kad Savivaldybės administracija, siedama užtikrinti saugų eismą Talino gatvėje, apribojo greitį, įrengė greitį mažinančius kalnelius ir įspėjamuosius kelio ženklus, uždraudė krovinio transporto eismą (pažymos 7.2 punktas);

8.2. vadovaujantis teisės aktų nuostatomis šiuo metu Talino gatvėje nėra galimybės įrengti pėsčiųjų perėjos (nežymėtos, nereguliuojamos pėsčiųjų perėją ar kt.) (pažymos 7.2 punktas);

8.3. Savivaldybės administracija imasi veiksmų, kad būtų paleistas automobilių eismas per Rygos viaduką bei įrengta Helsinkio ir Talino gatvių sankryža, užtikrinanti saugų pėsčiųjų, dviratininkų eismą, t. y. Savivaldybės užsakymu yra rengiamas Projektas, pagal kurį bus įrengta Helsinkio gatvės dalis (nuo žemės sklypo (kadastro Nr. 010101674174) iki Rygos viaduko); tyrimo metu, t. y. 2022-04-15, Savivaldybės administracija kreipėsi į NŽT dėl valstybinės žemės sklypo, reikalingo Helsinkio gatvės dalies (nuo Rygos viaduko iki Talino gatvės) statybai, išformavimo (pažymos 7.3 punktas),

savo iniciatyva pradėtas tyrimas dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), jiems įgyvendinant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytą savarankiškąją (Konstitucijos ir įstatymų nustatytą (priskirtą) savivaldybių funkciją – saugaus eismo organizavimas, t. y. organizuojant saugų eismą Talino gatvėje (ties Rygos viaduku), nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

9. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

savo iniciatyva pradėtą tyrimą dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) įgyvendinant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytą savarankiškąją (Konstitucijos ir įstatymų nustatytą (priskirtą) savivaldybių funkciją – saugaus eismo organizavimas, t. y. organizuojant saugų eismą Talino gatvėje (ties Rygos viaduku), nutraukti.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiūtė